

eringsudstyr ikke af brugeren selv, men af en ansat på biblioteket mv. på bestilling af brugeren, omfattes forholdet ikke af stk. 4, men af bestemmelsen i stk. 3 om fremmed medhjælp.

Forslaget til stk. 4 vil i praksis betyde, at det ikke er tilladt at fotokopiere noder eller at foretage båndoptagelse af musik- eller filmværker, hvis kopieringen foregår på offentligt tilgængeligt kopieringsudstyr. Bestemmelsen har ikke konsekvenser for andre værksarter, herunder litterære værker, hvor der heller ikke efter forslaget til stk. 3 gælder noget generelt forbud mod benyttelse af fremmed medhjælp.

Forbudet mod kopiering ved hjælp af kopieringsautomater rejser visse spørgsmål om ansvar og kontrolforanstaltninger. Efter ministeriets opfattelse vil det antagelig være tilstrækkeligt for automatejeren – for at undgå et ophavsretligt ansvar – at denne i form af fx skiltning på eller ved automaten på en hensigtsmæssig måde har gjort brugerne opmærksom på de i henhold til ophavsretslovgivningen gældende indskrænkninger i adgangen til at fremstille eksemplarer af beskyttede værker, samt at der er ført en vis kontrol hermed.

Til § 13

Til stk. 1

Forslaget til stk. 1, 1. led om fotokopiering til brug i undervisningsvirksomhed, svarer til den gældende ophavsretslov § 15 a og fotografilovens § 5 a.

Forslaget til stk. 1, 2. led er nyt og indebærer en aftalelicens for optagelse af radio- og fjernsynsudsendelser til brug i undervisningsvirksomhed, som erstatter den gældende tvangslicensordning i ophavsretslovens § 17 og fotografilovens § 7 a.

Med hensyn til forslaget til stk. 1, 1. led om fotokopiering til brug i undervisningsvirksomhed er der foretaget to redaktionelle ændringer i forhold til den gældende ophavsretslovs § 15 a og fotografilovens § 5 a:

- Udtrykket »i undervisningsvirksomhed« er erstattet af »til brug i undervisningsvirksomhed«. Formålet er at præcisere, at der i den forudsatte aftale mellem rettighedshaverne og undervisningsinstitutionerne kan gives adgang til ikke alene fremstilling af eksemplarer men også spredning af sådanne eksemplarer mellem forskellige undervisningsinstitutioner. De nærmere vilkår for en sådan evt. distributionsvirksomhed afhænger af den indgåede aftale.
- Udtrykket »ad reprografisk vej« er erstattet af »ved fotokopiering eller lignende«. Ændringen er alene af sproglig karakter. Udtrykket »reprografi« dækker efter gældende ret ikke alene fotokopi-

ering, men også andre former for ikke-forlagsmæssige metoder til reproduktion af trykte tekster o.lign., fx duplikering og offset-trykning.

For så vidt angår forslaget til stk. 1, 2. led, om optagelser af radio- og fjernsynsudsendelser til brug i undervisningsvirksomhed har dette område hidtil været reguleret ved en tvangslicensordning i ophavsretslovens § 17 og fotografilovens § 11 a. Efter de gældende bestemmelser må der inden for undervisningsvirksomhed ved lyd- og billedoptagelse fremstilles eksemplarer af værker, som udsendes i radio eller fjernsyn. Ophavsmanden har krav på vederlag, når der foretages optagelse af værker, der gengives i andre udsendelser end undervisningsudsendelser. Vederlagskravet kan kun gøres gældende gennem en af kulturministeren godkendt fælles forhandlings- og opkrævningsinstitution (Copy-Dan, § 17-kopier). Optagelsesadgangen gælder ikke for filmværker, som indgår i biografernes almindelige repertoire af spillefilm, medmindre der ved udsendelsen i fjernsyn kun er benyttet mindre dele af værket. I medfør af de gældende lovbestemmelser er der udstedt en bekendtgørelse nr. 152 af 6. april 1979 (som ændret ved bekendtgørelse nr. 687 af 11. oktober 1990) om opbevaring og benyttelse af optagelser af radio- og fjernsynsudsendelser, som er foretaget inden for undervisningsvirksomhed. Efter bekendtgørelsen gælder det bl.a., at optagelserne skal gøres ubrugbare senest 4 år efter udsendelsen af det program, der er optaget.

Forslaget om en aftalelicens for optagelser til undervisningsbrug er i hovedsagen baseret på et forslag fra et flertal i Ophavsretsudvalget i betænkning nr. 1000/1984 og betænkning nr. 1197/1990.

Forslaget er fra udvalgsflertallets side begrundet med, at man anser det for tvivlsomt, om den gældende tvangslicensbestemmelse er forenelig med Bernerkonventionens art. 9, stk. 2, om adgangen til at fastsætte undtagelser fra eneretten til reproduktion, ligesom den eksisterende ordning efter flertallets opfattelse indebærer en mulighed for konkurrenceforvridning i forhold til salg af forlagsproduceret avmateriale til undervisningsinstitutionerne. Udvalgsflertallet finder i øvrigt, at det er nødvendigt med en tvangslicens på dette område, idet de fornødne organisatoriske forudsætninger for en aftalelicensordning synes at være til stede.

Et mindretal i udvalget går ind for, at der gennemføres en regel om fri optagelse af radio- og fjernsynsudsendelser til midlertidig brug. Med hensyn til en længerevarende brug af optagelser mener en del af mindretallet, at praktiske grunde taler for en tvangslicens. En anden del af mindretallet er enig med flertallet i, at der bør indføres en aftalelicens, der bør